

Programma Duurzaamheid Gemeente Ameland

Beleid en meerjarenprogramma
2023 – 2027

Samenvatting resultaten 2007 – 2023

Samen slim op weg naar een energieneutraal eiland

Ameland wil koploper zijn in de energietransitie en vijftien jaar eerder dan de rest van Nederland voldoen aan de landelijke klimaatdoelstellingen. Dat is in 2035.

Via twee sporen geven we invulling aan deze ambitie. De inzet versterkt elkaar om tot een slim duurzaam energienet te komen.

①

Via grote projecten voor het gehele eiland (technisch economisch spoor). Zie onder de tijdlijn.

②

Via projecten bij en met inwoners en ondernemers (het sociaal maatschappelijk spoor). Zie boven de tijdlijn.

2007

Groene verlichting
Test in Veerdam

2008

Bussen op aardgas
Aardgas-tankstation

Test waterstof in aardgasnet
Start proef met injecteren waterstof in aardgasnet (tot 20% gaat prima)

Wkk's geplaatst bij recreatieparken
Warmtekrachtkoppeling bij twee vakantieparken

2013

Ergieneutrale school
Bouw energieneutrale middelbare school (BWS)

45 brandstofcellen
Slimme Stroom Ameland – 45 methaan-brandstofcellen

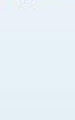

Groene verlichting
Strandovergang Buren en op afstand dimbare LED-verlichting in het centrum van Hollum aangebracht

2014

Groene verlichting
strandovergangen Ballum, Hollum en Nes aangebracht

Zonnepark vliegveld

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2016

Groene verlichting
Buitengebieden voorzien en in de dorpen dimbare slimme LED-verlichting

Zonnepark vliegveld

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2017

Elektrificatie busvervoer

Lesprogramma duurzaamheid scholen

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2018

133 hybride warmtepompen
Geplaatst bij particulieren

Zwaardere net
Investeringsbeslissing zwaardere netverbinding Allander

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2019

Elektrificatie busvervoer

Lesprogramma duurzaamheid scholen

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2020

Elektrificatie busvervoer

Lesprogramma duurzaamheid scholen

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2021

Elektrificatie busvervoer

Lesprogramma duurzaamheid scholen

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2022

Elektrificatie busvervoer

Lesprogramma duurzaamheid scholen

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

2023

Elektrificatie busvervoer

Lesprogramma duurzaamheid scholen

Verduurzaming MKB-bedrijven

27 energiescans

De Duurzame Ameland
Inspirerende verhalen van de inzet van de Amelanders zelf en van de projecten van de partners van Duurzaam Ameland. Het laat zien hoe de inzet in elkaar grijpt.

Duurzame Huizen
Interviews met 'duurzame Amelanders'. Praktijkvoorbeelden om andere huiseigenaren op weg te helpen met verduurzaming van hun woning.

Learning History
Duurzaam Ameland
Welke lessen kunnen we trekken na twaalf jaar Duurzaam Ameland? Een overzicht van de resultaten en weg vooruit.

Energie-vragenlijst
Energie-inventarisatie van meer dan de helft van de woningen op Ameland. Hoeveel energie is er nodig en wat is er mogelijk om het verbruik te verduurzamen?

Financiële regelingen
Een folder met een overzicht van financiële regelingen ter ondersteuning van verduurzaming of aanpassing van woningen.

Slim besparen

& slim verwarmen

& slim opwekken

& slim opslaan

Slim energienet

Fossielvrij eiland

2035

Slim verbinden

Wanneer we alle projecten slim met elkaar verbinden komen we tot een slim energienet in 2035.

Pilot met brandstofcel op waterstofgas H2-Watt

Zonnepark met accu Ballumerbocht

Elektrificatie NAM locatie

Test met Tidal Kite

DUURZAAM AMELAND

Samenvatting resultaten 2007 – 2023.....	2
--	---

Inleiding	5
-----------------	---

De voordelen van onze koplopers ambitie
Een wereld onder druk
Noodzaak duurzame ontwikkeling groter dan ooit
Herijking Programma Duurzaamheid
De Kracht van samenwerking

1. Duurzame ontwikkeling in context	7
---	---

Energietransitie: gemeente verplicht aan zet
Duurzaamheidsambitie in context
Ambitie gemeente Ameland
Definitie duurzame ontwikkeling
Reikwijdte
Sustainable Development Goals
Proeftuingedachte
Rollen gemeente Ameland
Organisatie brede inzet
Communicatie en participatie

2. Energietransitie op Ameland	10
--------------------------------------	----

Visie
Strategie
Energiegebruik Ameland
Verschuiving vraag naar en aanbod van energie

3. Aanpak	12
-----------------	----

Slim besparen	13
----------------------------	-----------

Wat willen we bereiken?
Wat gaan we doen in de periode 2023 - 2027?

Slim opwekken.....	15
---------------------------	-----------

Wat willen we bereiken?
Wat gaan we doen in de periode 2023 - 2027?

Slim opslaan.....	16
--------------------------	-----------

Wat willen we bereiken?
Wat gaan we doen in de periode 2023 - 2027?

Slim verwarmen	18
-----------------------------	-----------

Wat willen we bereiken?
Wat gaan we doen in de periode 2023 - 2027?

Slim verbinden.....	19
----------------------------	-----------

Wat willen we bereiken?
Wat gaan we doen in de periode 2023 - 2027?

4. Opmaat naar uitvoering 21

Sturing Programma Duurzaamheid

Monitoring op weg naar 2035

Financiële middelen

Tot slot

Kaders

Kader 1: Waarom Ameland koploper wil zijn in de energietransitie 6

Kader 2: Energietransitie in het kort..... 6

Kader 3: inzicht in energiegebruik met hulp van P1-meters..... 14

Kader 4: opwek zonne-energie versus vraag naar elektriciteit..... 17

Kader 5: Intentieverklaring Friese Waddeneilanden..... 19

BIJLAGEN

I – Ambities in context..... 23

II – (Inter)nationale afspraken..... 24

Inleiding

In 2019 stelde de gemeenteraad van Ameland de duurzame ambitie van Ameland vast: koploper zijn in de energietransitie en vijftien jaar eerder voldoen aan de landelijke klimaatdoelstellingen dan de rest van Nederland. Ameland wil de energietransitie in 2035 hebben volbracht. Ons doel is te komen tot een integraal, betaalbaar, betrouwbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland. Kortgezegd 'Energienet Ameland'.

De voordelen van onze koplopers ambitie

We zijn al veel langer dan de rest van Nederland bezig met verduurzamen. Daardoor hebben we goed toegang tot subsidies en andere vormen van stimulering. Bedrijven willen graag met ons samenwerken. Daar plukken we de vruchten van. Kostenbesparingen tellen bij ons eerder mee. Als we niet voorop lopen hebben we die voordelen niet.

Een wereld onder druk

De energiecrisis van 2022-2023, geopolitieke ontwikkelingen, schaarste aan grondstoffen en onderzoeken naar klimaatverandering maken duidelijk dat de overstap naar een zelfvoorzienend duurzaam energiesysteem niet snel genoeg kan gaan.

Noodzaak duurzame ontwikkeling groter dan ooit

In het meest recente rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change wordt duidelijk dat de effecten van klimaatverandering ernstiger zijn dan gedacht. Er is nog maar beperkte tijd voor effectieve aanpassing. Huidige keuzes bepalen de toekomst. Hoewel op Ameland de effecten van klimaatverandering vooralsnog wellicht beperkt lijken, kan het zomaar anders zijn. De noodzaak voor duurzame ontwikkeling is groter dan ooit. Het onderstreept de ambitie van Ameland.

Herijking programma duurzaamheid

Omdat de wereld zo snel verandert, toetsen we onze inzet. In dit document geven we aan waar we staan, voor gaan en tot en met 2027 op inzetten. In de gemeentelijke budgetcyclus wordt de voortgang en ontwikkeling van het duurzaamheidsprogramma verantwoord. Op werkniveau wordt dit gedetailleerder gedaan in de vorm van een uitvoeringsplan. Uiteraard wordt de uitvoering van de raadsagenda hierin ook geborgd.

De kracht van samenwerking

Als gemeente kunnen we de doelen alleen maar bereiken in samenwerking met inwoners, ondernemers, de partners van Duurzaam Ameland, dorpsbelangen, maatschappelijke instellingen, regionale en nationale overheden en andere belanghebbenden. Dat is ook kenmerkend voor de Amelandse aanpak: eilanders en andere partijen vanaf het eerste uur betrekken om zo tot passende oplossingen voor Ameland te komen. Zo gaan we samen op weg naar de energie van de toekomst.

Kader 1: Waarom Ameland koploper wil zijn in de energietransitie

Ameland werkt al 15 jaar aan de energietransitie. Aan een eiland waar alle inwoners, ondernemers en andere partijen de energie die zij nodig hebben van duurzame, niet fossiele, bronnen krijgen. Lokaal opgewekt, slim met elkaar verbonden betrouwbare systemen. Betaalbare duurzame energie voor iedereen.

De energietransitie zien we als kans. Om energie te besparen en daardoor ook kosten. Om duurzame energie op te wekken. Om de toekomst van Ameland samen mede vorm te geven en er meer grip op te krijgen. Om de lokale economie te versterken en meer divers te maken. Om onze leefomgeving te behouden en te verbeteren. Om waarde te creëren en ons te onderscheiden.

Duurzame energie past ons goed. Duurzame energiebronnen zoals zon, wind, water zijn volop aanwezig. Door de natuurlijke afbakening van ons eiland. Door de beperkte schaal. Door de hechte gemeenschap met korte lijnen.

Op verschillende fronten werken we stap voor stap aan oplossingen. Dat doen we samen. Vanaf het eerste uur. Met inwoners, ondernemers, de Ameland Energie Coöperatie, dorpsbelangen, partners van Convenant Duurzaam Ameland, wetenschappers, start ups, regelgevers en ga zo maar door. Mensen die ook energie van duurzame energie krijgen en Ameland een warm hart toedragen.

Kader 2: Energietransitie in het kort

Het licht aan doen, de telefoon opladen of verwarming aanzetten. Met de auto naar een afspraak gaan. Het gebeurt allemaal met hulp van energie (elektriciteit, warmte of brandstof).

Vooralsnog komt veel van deze energie uit fossiele energiebronnen zoals steenkolen, aardolie of aardgas. Bij de omzetting van fossiele bronnen naar energie komt broeikasgas vrij. Dit zorgt voor opwarming van de aarde en leidt tot klimaatverandering met diverse negatieve gevolgen zoals extreme warmte en droogte. Dit leidt tot een afname van de biodiversiteit en gevaar voor wereldwijde voedsel- en drinkwatervoorziening. Om verdere klimaatverandering tegen te gaan zetten we wereldwijd in op duurzame energie. Zie ook het rapport van het [International Panel on Climate Change](#).

De energietransitie beïnvloedt het hele energiesysteem. Energie wordt niet langer alleen in energiecentrales geproduceerd maar ook lokaal. Door de komst van bijvoorbeeld zonnepanelen zijn gebouw eigenaren ook producent van energie. De energie die zij produceren, kan ook aan het elektriciteitsnet terug geleverd worden. Zo ontstaan er meer plaatsen waarvandaan de energie naar de gebruikers wordt gebracht.

Het huidige, centraal georganiseerde netwerk van gasleidingen en elektriciteitskabels is daarvoor vaak niet geschikt. Dat zorgt voor overbelasting van de bestaande energie infrastructuur. Het zorgt er ook voor dat de rol van de verschillende spelers in het systeem verandert.

Ook de verhouding tussen elektriciteit, warmte en brandstoffen wordt anders, de energiemix. Dit heeft invloed op het Nederlandse leidingnetwerk om elektriciteit en aardgas van de fabriek naar afnemers te krijgen en andersom. Bijvoorbeeld omdat steeds meer auto's en andere voertuigen elektriciteit gebruiken. Omdat voor het verwarmen van gebouwen steeds vaker elektriciteit wordt gebruikt, omdat steeds meer gebouwen overstappen op een warmtepomp in plaats van een gasketel.

Om de energietransitie te doen slagen moeten we op al deze gebieden actie ondernemen.

1. Duurzame ontwikkeling in context

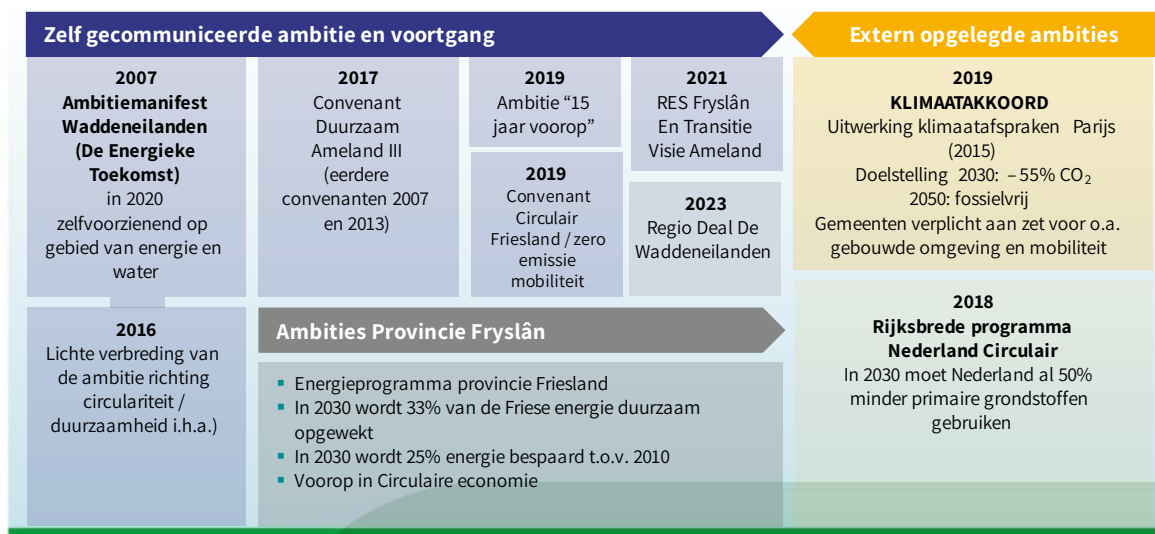
Onze inzet op duurzame energie sluit aan bij de landelijke ambitie. Nederland wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Dat houdt in dat geen van onze activiteiten bijdraagt aan klimaatverandering. Er wordt bijna geen CO₂ of ander broeikasgas meer uitgestoten, of deze worden gecompenseerd. Onze leefomgeving is klimaatbestendig en in balans. Uiterlijk in 2050 moet iedere gemeente in Nederland over zijn op een volledig duurzaam energiesysteem.

Energietransitie: gemeente verplicht aan zet

Om vervolg te geven aan de Nederlandse doelstelling, zijn op verschillende niveaus afspraken gemaakt die op regionaal en lokaal niveau een concrete uitwerking krijgen. Zeer relevant voor de gemeente Ameland is de komst van het Nationaal Klimaatakkoord in 2019 waardoor we als gemeente verplicht aan zet zijn om de energietransitie op Ameland te regisseren en tot een succes te brengen. We zien het als een herbevestiging van de duurzame weg die we in 2007 reeds zijn ingeslagen.

Duurzaamheidsambitie in context

Onderstaand overzicht geeft weer hoe onze ambitie zicht heeft ontwikkeld en hoe die zich verhoudt tot de landelijke en provinciale afspraken. In BIJLAGE I en II zijn de landelijke doelstellingen en (inter)nationale afspraken verder uiteengezet.

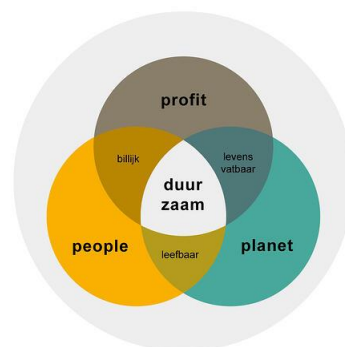

Ambitie gemeente Ameland

Ameland heeft de ambitie om duurzaam zelfvoorzienend te zijn. Autonom en betrokken voor een vitale gemeenschap. De ambitie van de gemeente Ameland luidt: We helpen onze inwoners, bedrijven, instellingen en toeristen zo goed mogelijk. Wij zijn gastvrij, leveren kwaliteit en houden rekening met ons Amelanders karakter. Al onze activiteiten dragen daar aan bij, zo ook de inzet op duurzaamheid.

Definitie duurzame ontwikkeling

Duurzaamheid ook wel duurzame ontwikkeling genoemd, is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar te brengen (definitie VN-commissie Brundtland uit 1987). Bij duurzame ontwikkeling is dus sprake van een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen; People, Planet, Profit (zie afbeelding). Onze insteek is om met onze projecten invulling te geven aan de drie P's.

Reikwijdte Programma Duurzaamheid

Ameland heeft de ambitie om in 2035 een toekomstbestendig en betaalbaar aardgasvrij energiesysteem te hebben. Daarbij willen we de bredere duurzaamheidsthema's als circulaire economie, waterverbruik, biodiversiteit en klimaatadaptatie meenemen voor zover dat aansluit en past in onze eilander samenleving en economie. De inzet op duurzaam vervoer is onlosmakelijk verbonden met de energietransitie.

Het thema duurzame energie is ook een van de pijlers van het Programma Waddeneilanden. Dit programma staat aan de basis van de Regio Deal van de Waddeneilanden. Tot en met 2027 wordt vanuit dit programma met financiële steun en betrokkenheid van het Rijk en de Provincies inhoud gegeven aan gezamenlijke projecten op het gebied van de energietransitie.

Een andere pijler in het Programma Waddeneilanden is circulaire economie inclusief zorgvuldig omgaan met water. Vanuit deze route geven we samen met de andere eilanden aandacht aan deze twee thema's.

Sustainable Development Goals

Naar aanleiding van het Klimaatakkoord van Parijs in 2015 hebben de Verenigde Naties 17 Global Goals opgesteld, ook wel SDG's genaamd. Inzet op de 17 thema's (zie onderstaande afbeelding) helpt om tot evenwichtige duurzame ontwikkeling te komen. De SDG's leggen de verbinding naar brede welvaart en maken een uniforme monitoring mogelijk.

De duurzaamheidsinzet van de gemeente Ameland is gekoppeld aan de SDG's. We focussen op de SDG 7 (duurzame energie), nemen daar waar het mogelijk is SDG's 6 (schoonwater en sanitair), 12 (verantwoorde consumptie) en 13 (klimaatactie) mee en doen dit door SDG 17 (partnerschap om doelstellingen te bereiken) in te zetten.

Proeftuingedachte

De inzet op duurzame energie past Ameland goed door de eilandspecifieke kenmerken (zie ook kader 1 'Waarom Ameland 15 jaar voorop wil lopen'). Ook de Regionale Energie Strategie-organisatie bestempelt de Waddeneilanden, wegens de beperkte mogelijkheden voor grootschalige opwek, als proeftuin voor innovatieve opwektechnieken. Door de vele bezoekers en de aantrekkingskracht van Ameland zijn oplossingen goed zichtbaar en dienen ze als voorbeeld voor anderen in Nederland en daar buiten. De verschillende Europese initiatieven waar Ameland voor gevraagd wordt om als voorbeeld voor andere eilanden en gemeenten te dienen, maken dit duidelijk.

Rollen gemeente Ameland

Als gemeente vervullen we verschillende rollen in de energietransitie:

- Wij geven het **goede voorbeeld** en lopen voorop in het realiseren van de duurzaamheidsambities binnen onze eigen organisatie.
- Via informatievoorziening, voorlichting en financiële prikkels **stimuleren** we anderen om (verdere) actie te ondernemen.
- Via wet- en regelgeving en beleid **scheppen** we het **juiste klimaat** voor de inwoners, bedrijven en andere organisaties in onze gemeente om binnen hún invloedssfeer ook duurzaamheidsambities te kunnen realiseren.
- We **regisseren** de overstap naar een aardgasvrije gebouwde omgeving.
- Soms zijn we als gemeente ook **mede-investeerder** van duurzame energieprojecten. Ons aandeel in Zonnepark Ameland is hier een voorbeeld van.

Organisatie brede inzet

De inzet op het gebied van de energietransitie vraagt om een organisatie brede inzet. Duurzame energie heeft raakvlakken met werkzaamheden van verschillende clusters in onze organisatie zoals; Sociaal Domein (energiezuinig en gezond wonen), GWA (verduurzaming gemeentelijke huurwoningen), ruimtelijke ordening (plaatsing zonnepanelen), mobiliteit (duurzaam vervoer), gebouwenbeheer, gemeentelijke voertuigen. Het raakt ook het evenementen- economisch en toeristisch beleid. Om die reden spreken we van een Programma Duurzaamheid. We zorgen er met zijn allen voor dat we onze duurzame energie-ambitie realiseren.

Communicatie en participatie

We willen samen op weg naar de energie van de toekomst. De energietransitie is veelomvattend (en complex). Het heeft impact achter de voordeur van mensen. Daarom voorzien we inwoners van de juiste informatie en mogelijkheden. We betrekken hen zo vroeg mogelijk in het proces zodat we samen kunnen optrekken bij de ontwikkelingen en zij kunnen meedoen. De obligatie-uitgifte bij Zonnepark Ameland is hier een voorbeeld van.

2. Energietransitie op Ameland

We willen in 2035 klaar zijn met de energietransitie. Ons doel staat vast. De weg er naar toe niet. De overgang naar een nieuw energiesysteem is veelomvattend. Het vraagt om nieuwe vormen van energie, aanpassing van systemen, nieuwe netwerken en structuren. Andere rollen en verantwoordelijken. Daarom nemen we stap voor stap afscheid van oude vertrouwde systemen en structuren, terwijl we de mogelijkheden voor duurzame alternatieven onderzoeken en realiseren.

Visie

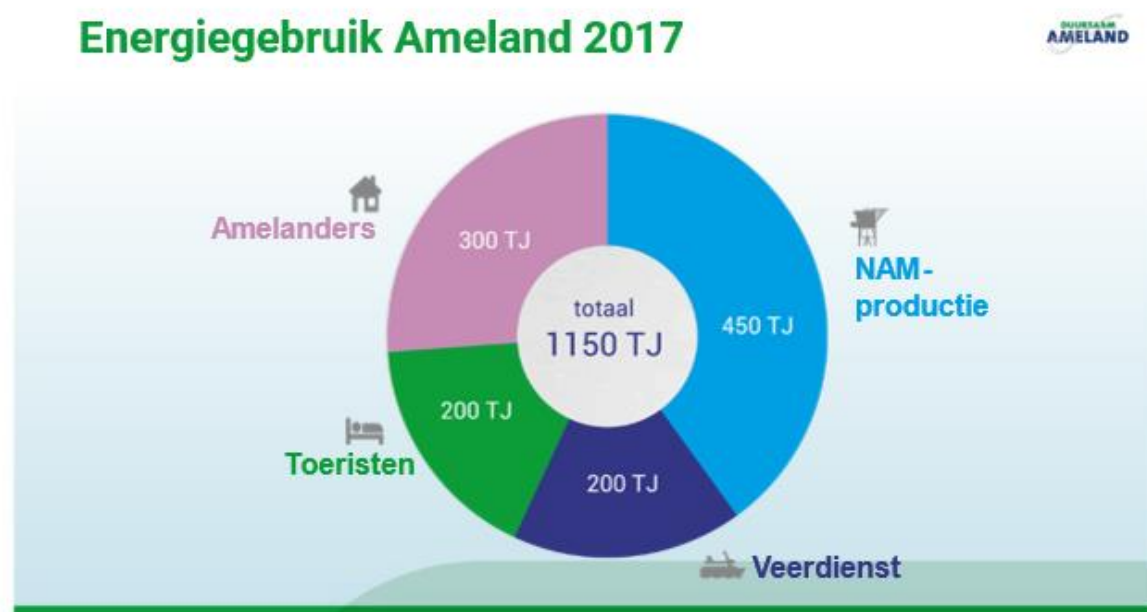
We werken toe naar een slim energiesysteem voor Ameland waarin we verschillende duurzame energietechnieken, -netwerken en -systemen verbinden. Een integraal betrouwbaar (levering zeker), haalbaar en betaalbaar systeem dat duurzame energie voor iedereen op Ameland mogelijk maakt. De inzet op duurzaam vervoer maakt hier onderdeel van uit. Inkomsten uit energie houden we bij voorkeur op het eiland, bijvoorbeeld door het oprichten van een eilander energiebedrijf. Zo komt de energietransitie het eiland ten goede.

Strategie

Om tot verdere energiebesparing en een integraal, betaalbaar, betrouwbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland te komen, werken we samen aan de hand van vijf programmalijnen aan projecten die bijdragen aan onze ambitie: 1) Slim besparen, 2) Slim opwekken, 3) Slim opslaan, 4) Slim verwarmen en 5) Slim verbinden. Enerzijds richten we ons op projecten bij en met de inwoners (het sociaal maatschappelijk spoor). Anderzijds zetten we in op grote projecten voor het gehele eiland (het technisch-economisch spoor). De inzet versterkt elkaar om tot een slim energiesysteem te komen.

Energiegebruik Ameland

In 2017 is de Amelanders energievraag in kaart gebracht en onderverdeeld in vier categorieën: Amelanders, Toeristen, Industrie (NAM-productie) en de Veerdienst (Wagenborg). De vraag naar aardgas, elektriciteit en olie voor vervoer was 1.150 TJ in totaal op jaarbasis.

Amelanders en Toeristen

Als gemeente vervullen we een regierol in het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving op Ameland. We verwachten dat de warmtevraag van de gebouwde omgeving (categorieën Amelanders en Toeristen) met zo'n 20% zal dalen ten opzichte van 2017. Dit als gevolg van energiebesparende maatregelen waaronder de verbetering van isolatie van woonhuizen en andere gebouwen.

NAM-productie

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) heeft, in samenspraak met de gemeente Ameland, de Amelandse productielocaties aangepast. Van aandrijving op aardgas zijn de productieplatforms bij Ameland in 2022 overgegaan naar productie op groene stroom. Hun jaarlijkse energievraag is daardoor fors gereduceerd: van 450 TJ naar 210 TJ op jaarbasis.

Veerdienst

In 2029 wordt door de Rijksoverheid een nieuwe concessie voor de veerdienst verleend. Als gemeente ondersteunen we een fossielvrije optie om daarmee de realisatie van de Amelandse duurzaamheidsambitie te versnellen.

Verschuiving van vraag naar en aanbod van energie

Het aardgasgebruik zal naar de toekomst toe afnemen. Dit als gevolg van energiebesparende maatregelen. De vraag naar duurzame elektriciteit zal echter stijgen. Dit komt o.a. door een verwachte toename van elektrische auto's, elektrisch koken en door een stijgend aantal warmtepompen als alternatief voor aardgas. Dit heeft invloed op de beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnetwerk en vraagt naar verwachting om uitbreiding. Het is onze ambitie om te voorkomen dat we extra elektriciteitskabels naar de vaste wal moeten aanleggen.

Er zal steeds meer duurzame energie op verschillende schaalniveaus (huis, straat, buurt, dorp) worden opgewekt. Zonnepanelen leveren allemaal op hetzelfde moment vol vermogen. Dit is één van de grootste veroorzakers van de verzwarende van het elektriciteitsnet. Dit vraagt om stabiel en dus slim -digitaal gestuurd- elektriciteitsnet, met daarin slimme batterijen (ook terug levering van elektrische auto's) en andere energieopslag.

Een mogelijke koppeling van het elektriciteits- en warmtesysteem, maar ook de decentrale ligging van de dorpen op Ameland maken het extra complex om een optimaal, slim en kostbaar toekomstig energiesysteem te ontwerpen en te exploiteren.

3. Aanpak

Per programmalijn beschrijven we op de volgende pagina's onze doelstellingen en inzet op hoofdlijnen voor de periode tot en met 2027.

Slim besparen

Energie die niet gebruikt wordt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Dat scheelt direct op de energierekening en is beter voor het klimaat. Energiebesparing door verbetering van de isolatie van gebouwen geeft meer wooncomfort en is een belangrijke stap op weg naar aardgasvrije lage temperatuur verwarming. Schoner (emissieloos) en slimmer vervoer vermindert de uitstoot van emissies. Bovendien past het bij het natuurlijke karakter van Ameland.

Wat willen we bereiken?

Als gemeente willen we:

1. de verduurzaming van gebouwen versnellen;
2. tot een aanpak komen voor de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en maatschappelijk vastgoed;
3. onderzoeken of we strengere eisen dan landelijk kunnen stellen aan energiegebruik.
4. een reductie van 35% aan overzettingen van auto's tussen 2025-2030 en komen daarmee op het niveau van 2005-2011;
5. bij vervanging van voertuigen en machines van Gemeente Ameland overwegen we nadrukkelijk een duurzaam alternatief.

Wat gaan we doen in de periode 2023 – 2027?

1. De verduurzaming van gebouwen versnellen

Op Ameland is geen huis hetzelfde. We hebben woningen van twee maanden oud tot meer dan 400 jaar. Daarbij is ieders situatie anders. De ene eigenaar wil in één keer verduurzamen, terwijl een ander het liever stap voor stap doet. Als gemeente proberen we mensen verder op weg te helpen en samen te zoeken naar wat het beste past.

Daartoe blijven we inzetten op:

- het **informer**en van inwoners en ondernemers over energie besparende maatregelen via o.a. de website van het Duurzaam Bouwloket en eigen Energieloket;
- het **creëren van bewustzijn** door het **verschaffen van inzicht** middels bijvoorbeeld warmtescans of P1-meters;
- het **inzichtelijk maken van en voorzien in** financiële mogelijkheden.

Als gevolg van de landelijke energiecrisis in 2021 en de daardoor torenhoge energierekeningen, is het begrip energiearmoede ontstaan. Energiearmoede kent drie componenten: slecht geïsoleerde woning, hoge energierekening en laag inkomen. We werken aan een passende aanpak om ook deze groep zo goed als mogelijk te helpen. Onderzoeken laten zien dat een goed geïsoleerde woning de gezondheid van de inwoners ten goede komt.

Via de Friese Energie Tafel werken we nauw samen met andere Friese gemeenten aan een aanbesteding voor het isoleren van koopwoningen. Doel is om het voor onze inwoners zo gemakkelijk mogelijk te maken om mee te doen. Financiële ondersteuning komt hierbij vanuit de Nationale Aanpak Isolatie. Daar waar mogelijk maken wij op Ameland een combinatie met de aanpak van energiearmoede.

Recreatiewoningen

Vanuit de Regio Deal-samenwerking wordt vanaf 2024 gewerkt aan een Waddenbrede aanpak voor het verduurzamen van onder andere karakteristieke en monumentale panden en recreatiewoningen.

Bedrijfspannen met hoger dan gemiddeld energiegebruik

Bedrijven met een hoger dan gemiddeld energiegebruik (zowel gas als elektrisch) begeleiden we vanuit de gemeente met de nodige verplichte maatregelen en uitvoering daarvan.

2. Verduurzaming gemeentelijke gebouwen / maatschappelijk vastgoed

We werken aan een routekaart voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. Deze routekaart wordt een bouwsteen voor het op te stellen strategisch gebouwen-/of accommodatiebeleid. Hierin staat beschreven hoe de gemeente kan voldoen aan de wettelijke verplichtingen rondom duurzaam vastgoed. Daarnaast worden ook de kansen uitgelicht die zich voordoen bij verduurzaming van het vastgoed en wordt er een voorzet gedaan hoe de opgave kostenefficiënt uitgevoerd kan worden.

3. Notitie strenger energiegebruik dan landelijk

Als gemeente willen we (laten) onderzoeken of we strengere eisen dan landelijk kunnen stellen aan energiegebruik. Het gaan dan bijvoorbeeld over een aanpak rond terras verwarming, privé zwembaden bij recreatiewoningen of de bouwregels voor recreatiewoningen; die zijn veel minder streng dan bij permanent bewoonde woningen.

4. Reductie aantal overzettingen auto's

In de periode tot Q3 2024 onderzoeken we volgens de Vervoersvisie hoe we de reductie van auto overzettingen mogelijk kunnen maken. Via de Regio Deal zetten we met het Programma Waddeneilanden de aankomende jaren in op pilots en stimuleringsprojecten voor nieuwe vervoersconcepten.

5. Verduurzaming wagenpark gemeente

Als gemeente werken we aan verdere verduurzaming van ons wagenpark. Bij iedere vervangingsinvestering van een voertuig of machine maken we de afweging of een duurzame uitvoering redelijkerwijs toepasbaar is in de praktijk op Ameland. Recent zijn vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aanvullende klimaatregelingen voor de mobiliteitssector aangekondigd. Zo is bepaald dat overheden vanaf 2026 alleen nog 100% emissievrije voertuigen mogen aanschaffen. Dit geldt dan voor kleine bedrijfswagens en nog niet voor zware voertuigen als vuilniswagens, shovels etc.

Kader 3: inzicht in energiegebruik met hulp van P1-meters

Hoeveel aardgas gebruik je bij het douchen? Wat is het sluipverbruik van apparaten 's nachts? Met de P1-meter kunnen inwoners gemakkelijk volgen hoe en waar energie gebruikt wordt en veranderingen aanbrengen om het gebruik te verlagen. Via de dorpsbelangen zijn de afgelopen maanden gratis P1-meters uitgedeeld die via de gemeente Ameland beschikbaar zijn gesteld via de Regeling Reductie Energiegebruik. Inmiddels zijn ruim 800 P1-meters vergeven.

Slim
opwekken

Slim opwekken

Het opwekken van voldoende duurzame elektriciteit en warmte is nodig om aan de energievraag van Ameland te kunnen doen. Naar de toekomst toe stijgt de vraag naar duurzame energie. Dit komt mede door een verwachte toename van elektrische auto's en andere voertuigen, elektrisch koken in plaats van op aardgas en door een stijgend aantal warmtepompen als alternatief voor de cv-ketel op aardgas.

Met de jaarlijkse opwekcapaciteit van Zonnepark Ameland (6 MWp) en nog eens 2 MWp op daken, wordt op jaarbasis genoeg zonne-energie opgewekt voor het elektriciteitsverbruik van alle 1.700 huishoudens op het eiland. Dat is een goed begin, echter is meer duurzame energie nodig om in de totale energievraag van het eiland te voorzien.

Wat willen we bereiken?

Als gemeente willen we dat 85% van de gebouwen op Ameland in 2030 fossielvrije energie gebruikt.

Wat gaan we doen in de periode 2023 – 2027?

We zetten in op meer lokaal opgewekte duurzame energie.

Zonnepark Ballumerbocht

In samenspraak met Wetterskip en de AEC werkt de gemeente Ameland aan de realisatie van Zonnepark Ballumerbocht. Een accubatterij slaat hierbij een deel van de opgewekte energie op wanneer er niet direct een gebruiker voor is. Het zonnepark zal een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van de energierotonde. Op pagina 21 lichten we de energierotonde toe. Energiepark Ballumerbocht onderzoekt welke mogelijkheden er zijn om Amelanders maximaal mee te laten profiteren van de opgewekte groene stroom. In het bijzonder voor de eilanders die door wet- en regelgeving thuis weinig of geen duurzame energie kunnen opwekken.

Onderzoek naar andere opwek mogelijkheden

We onderzoeken andere duurzame opwekmogelijkheden zoals diepe en ondiepe geothermie en manieren om biomassa om te zetten naar energie. Het proefproject met de onderwatervlieger (TidalKite) van SeaCurrent volgen we nauwlettend. Spreiding in de energiemix, draagt bij aan het voorkomen van netcongestie.

Slim
opslaan

Slim opslaan

Het kunnen opslaan van duurzame energie via bijvoorbeeld een accu, batterij of als groene waterstof geeft flexibiliteit. Hiermee kan een overschot aan duurzame energie worden opgeslagen voor gebruik op een later moment. Zo sluiten vraag en aanbod beter op elkaar aan wat weer helpt om het energiesysteem meer in balans te krijgen en in balans te houden.

Wat willen we bereiken?

Samen met partners zijn we op zoek naar duurzame oplossingen voor de opwek, conversie en opslag van energie. We werken stap voor stap naar elektriciteits-/energienetwerk dat in balans is.

Gemeente Ameland werkt aan het opstellen van een laadvisie waarbij de insteek is dat bewoners, bedrijven en eigenaren van recreatiewoningen primair zelf verantwoordelijk zijn voor het realiseren van elektrische laadpunten op hun eigen terrein. Secundair zal de visie voorzien in een update en (kleine) uitbreiding van het aantal laadpunten bij openbare parkeerplaatsen. Daarnaast staat het ondernemers vrij om laadpalen openbaar toegankelijk te maken voor het laden van elektrische auto's. We zien al enkele voorbeelden op het eiland waarbij ook een directe koppeling is met groene opwek. Deze zijn te vinden via de voor gebruikers bekende app's. Tot slot onderzoeken we of snelladen een optie is voor Ameland.

Wat gaan we doen in de periode 2023 – 2027?

Doordat het aanstaande Zonnepark Ballumerbocht direct gekoppeld wordt aan een grote accubatterij, kan de energie van de zonnepanelen opgeslagen worden als die niet direct lokaal gebruikt wordt. Dat zorgt ervoor dat er meer ruimte blijft op het lokale elektriciteitsnet. Zonnepark Ballumerbocht is een belangrijke eerste stap in de realisatie van de toekomstige energieronde; zie pagina 19 voor een verdere uitleg.

Elektrolyser

In onze toekomstige energievoorziening kan waterstof mogelijk een rol gaan spelen omdat we er duurzame energie mee kunnen opslaan én omdat waterstof omgezet kan worden in elektriciteit, warmte, groen gas en een vorm van groene brandstof voor mobiliteit (o.a. methanol). Een elektrolyser maakt het mogelijk om duurzame elektriciteit om te zetten naar waterstof. Na de geslaagde proef met de brandstofcel op waterstof willen we testen hoe we een elektrolyser voor Ameland het beste kunnen inzetten.

Verdere ontwikkeling en implementatie van een slim aangestuurd energiesysteem

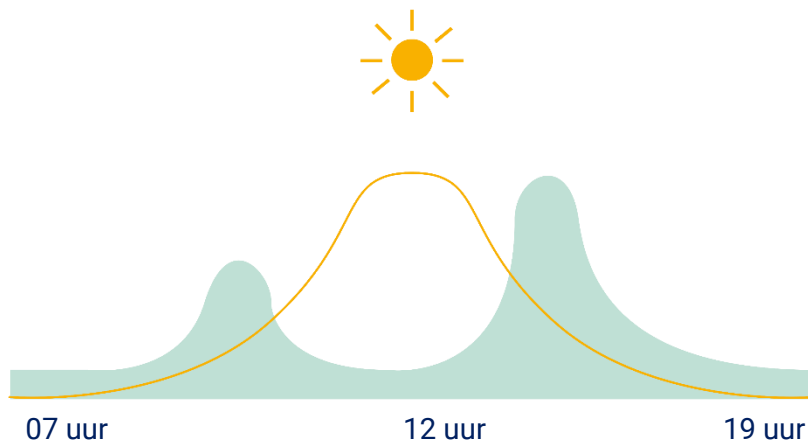
Ameland is een van de deelnemende eilanden in het EU gesubsidieerde IANOS project, waarbij vijf Europese eilanden zijn aangesloten. We zijn een van de twee profeilanden waar nieuwe technologie als eerste wordt getest. We zetten die rol voort en onderzoeken hoe we losse duurzame systemen (en opslag technologieën) slim aan elkaar verbinden zodat we naar de toekomst toe vraag naar duurzame energie en het aanbod ervan goed op elkaar aan kunnen sluiten door slimme aansturing.

Dekkend laadnetwerk elektrisch vervoer

Conform de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) werken we aan een goed dekkend laadnetwerk op het eiland.

Kader 4: opwek zonne-energie versus vraag naar elektriciteit

In onderstaande afbeelding geeft de groene curve de vraag naar elektriciteit weer. De gele lijn laat zien wanneer de zon schijnt. De afbeelding maakt duidelijk dat de meeste groene stroom midden op de dag wordt opgewekt; het moment dat de vraag relatief laag is. Door overtollige energie op te slaan, is het op andere momenten van toegevoegde waarde.

Slim verwarmen

Een gasgestookte cv-installatie voor warm water en centrale verwarming en koken op gas. Het is voor nu nog vanzelfsprekend, maar het wordt anders. Heel Nederland moet over naar aardgasvrije verwarming. In vervolg op de Transitievisie Warmte die de gemeenteraad in 2021 heeft vastgesteld, onderzoeken we welke alternatieven voor aardgas er zijn. Warmtenetten kunnen daar een belangrijke rol in spelen.

Wat willen we bereiken?

We willen in 2035 aardgasvrij zijn. We werken toe naar een slim energiesysteem voor Ameland waar betrouwbare en betaalbare warmtevoorziening onderdeel van is en waarbij leveringszekerheid van energie gewaarborgd is. We gaan onderzoeken of een eilander energiebedrijf hier een rol in kan spelen.

Wat we gaan doen in de periode 2023 -2027?

We vervolgen de ingeslagen weg en de zoektocht naar alternatieven voor aardgas. De systemen waar we onderzoek naar doen zijn:

- 1) Elektrificatie met warmtepompen collectief
- 2) Elektrificatie met warmtepompen individueel
- 3) Waterstof in gasleiding
- 4) Hoge temperatuur warmtenet in combinatie met geothermie

Onderzoeken technische en economische haalbaarheid

We willen de ontwikkeling van het toekomstige warmtesysteem verder brengen. Duurzame bronnen en slimme warmtenetten in de dorpen kunnen hierbij een rol spelen. We zullen een keuze moeten maken tussen verschillende combinaties en schaalniveaus van technieken. In sommige Europese landen, zoals in Denemarken, wordt al decennia lang gewerkt met warmtenetten. Daar willen we van leren. We zijn in gesprek met diverse partijen om tot een totaalbeeld te komen wat technisch en economisch haalbaar is.

Informeren en betrekken inwoners en andere belanghebbenden

Omdat de overstap naar warmte-zonder-aardgas iedereen raakt, informeren en betrekken we inwoners, ondernemers, eigenaren van recreatiewoningen en andere partijen. Begin 2023 vond in de vier dorpen op Ameland voor inwoners een eerste ronde met informatieavonden plaats. Hier is verteld over de vier alternatieven die we onderzoeken. Wat is haalbaar? Wat is betaalbaar? Wat weten we al? Wat zoeken we verder uit? Welke vragen spelen bij inwoners? Dit vervolgen we met nieuwe bijeenkomsten en met informatie via verschillende communicatiekanalen. We willen opnieuw de vragen van inwoners ophalen en beantwoorden. Zo komen we tot een gezamenlijk advies waar de gemeenteraad over beslist. Uitwerking zal plaatsvinden in de Transitievisie Warmte die we als gemeente om de vier jaar maken en ter vaststelling aan de gemeenteraad aanbieden.

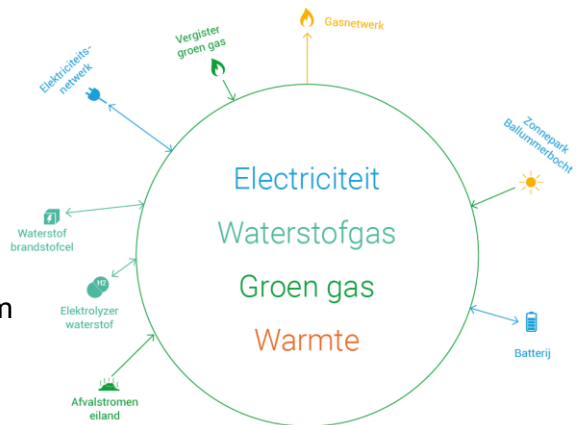
Slim verbinden

Een slim energienetwerk is nodig om op elk moment vraag naar en aanbod van duurzame energie op elkaar af te stemmen. We willen met elkaar tot collectieve oplossingen komen. Dat vraagt om verbinding tussen mensen onderling en tussen technieken. Verschillende losse duurzame energieprojecten en toekomstige ontwikkelingen moeten met elkaar verbonden. Slim verbinden vindt op huisniveau plaats en op eilandniveau. Alles moet met alles gekoppeld worden om tot een integraal energiesysteem te komen.

Wat willen we bereiken?

We werken aan integrale oplossingen voor een duurzaam energiesysteem. Daartoe werken we in de Ballumerbocht aan De Energieronde. Naar de toekomst toe worden hier verschillende vormen van energie (waar nodig) opgeslagen of omgezet in een andere vorm van energie. Dat kan via verschillende technieken, waaronder de opslag in een accu, maar ook door opgewekte zonnestroom via elektrolyse om te zetten naar waterstof. Waterstof kan worden vrijgemaakt op het moment dat het nodig is voor bijvoorbeeld de verwarming of aandrijving van vaar- of voertuigen.

Bij de bouw van het nieuwe zonnepark houden we rekening met het aansluiten van een (snel)laadstation. We maken een grote "stekkerdoos" waarop we (achter de meter) verschillende installaties kunnen inkoppelen, zoals een laadplein, elektrolyser en mobiele accu voor bijvoorbeeld evenementen. Zo zetten we de energie in op de plaats en het moment van de energievraag en ontstaat een modulair, intelligent en efficiënt systeem dat ons onafhankelijker maakt van de energievoorziening van de wal.

Wat we gaan doen in de periode 2023 -2027?

Toekomstbestendig energienetwerk

Het slim koppelen van duurzame energietechnieken heeft invloed op de capaciteit van het bestaande energienetwerk. De aanleg van een of meerdere nieuwe elektriciteitskabels is daarmee niet uitgesloten. Eerst wordt er maximaal ingezet op alternatieven, zoals het verlagen van de warmtevraag en de opslag van energie, die mogelijk niet altijd binnen de kaders en voorwaarden van het huidige energiesysteem passen.

Kader 5: Intentieverklaring Friese Waddeneilanden

Begin 2023 ondertekenden we de 'Intentieverklaring Friese Waddeneilanden'. Hiermee streven we samen met de andere Friese Waddeneilanden, Provincie Fryslân en netbeheerder Liander naar een slim en toekomstbestendig energiesysteem op de Friese Waddeneilanden met voldoende capaciteit om ondernemers en consumenten te faciliteren in hun verduurzamingswensen en groei mogelijk te maken.

Verdere ontwikkeling slim aangestuurd energiesysteem

Ameland werkt aan de ontwikkeling van een 'Virtual Power Plant', binnen het internationale IANOS-programma. Op dit platform worden grote en kleinere installaties aangesloten, zowel opwek, opslag, conversie en gebruikers. De intelligentie in het systeem zet in op het optimaliseren van vraag en aanbod. Het is een van de Europese projecten waar we in deelnemen om kennis te delen en van anderen te leren om tot een slim energienet te komen.

Onderzoek naar lokaal energiedienstbedrijf

Met de andere Waddeneilanden onderzoeken we de mogelijkheden voor een lokaal energiedienstbedrijf. Dat is een maatschappelijk bedrijf, zonder winst oogmerk, dat is ingericht om bewoners vooruit te helpen in de energietransitie. Het bedrijf maakt samen met de bewoner een plan om de energievraag en het comfort van de woning te verbeteren. Daarbij kan het bedrijf tegen lage rente het geld beschikbaar stellen, de bewoner kan dan met de besparing op de energierekening de lening aflossen. Vanuit het Programma Waddeneilanden onderzoeken we de mogelijkheden voor Ameland.

Verbinding door samenwerking

Steeds weer zoeken we naar de slimme verbinding met elkaar; samenwerking om tot de juiste technische oplossingen te komen. Oplossingen die passen bij ons eiland. Daarom werken we op Ameland nauw samen met onder andere inwoners, ondernemers, de dorpsbelangen, de Amelander Energie Coöperatie, de installateurs en partners van Duurzaam Ameland. We informeren en betrekken hen via verschillende communicatiekanalen zoals de website www.duurzaamameland.nl, de sociale mediakanalen van de gemeente Ameland, flyers, brochures, informatiebijeenkomsten en gesprekken.

We dragen actief bij aan landelijke/regionale programma's. Ook maken we dankbaar gebruik van kansrijke initiatieven die goed bij Ameland passen en ons verder op weg helpen. Voorbeelden zijn de Europese projecten met andere koploper eilanden zoals het Duitse eiland Borkum. Dit brengt ons kennis, financiële middelen, een waardevol netwerk van spelers die koploper zijn in de energietransitie en helpt om onze inzet zichtbaar te maken wat verdere versnelling in de hand werkt.

Samenwerking	Inzet
Samenwerkingsverband De Waddeneilanden Programma De Waddeneilanden / Regio Deal Verwachting is dat vanaf begin 2024 gestart kan worden met het invullen en uitvoering van de nevenstaande speerpunten.	- Energiesysteem robuuster en innovatiever maken - Eilander gebouwen sneller duurzaam - Eilander eigenaarschap en ondernemerschap in de energietransitie
Regionaal / Provincie Fryslân	Friese Energie Tafel o.a. voor gezamenlijke aanpak isolatie
Landelijk	Nationaal Programma Warmte, en Energiearmoede Nationaal Isolatie Programma Nationaal Programma RES
Europees	- Interreg - o Nessie: inzetten installateurs energietransitie - o Save: communicatie - Horizon 2020 - o IANOS: virtual power plan - o Green Hysland: waterstofprojecten

4. Opmaat naar uitvoering

Sturing programma duurzaamheid

Het meerjarenprogramma 2023-2027 wordt ter vaststelling aangeboden aan de raad.

Jaarlijks maakt het team duurzaamheid een uitvoeringsplan waarin ook de voortgang van de uitvoering van de raadsagenda aan de orde komt. In de Kadernota en begroting kijken we vooruit naar ontwikkelingen en projecten die we bijdragen aan de realisatie van de ambitie. In de jaarrekening komt naar voren wat we gedaan hebben. Verslaglegging gebeurt via de begrotingscyclus.

Monitoring op weg naar 2035

Doen we de juiste dingen en doen we ze goed? Op weg naar 2035 monitoren we onze voortgang. Die is terug te zien in de jaarrekening. Doel is om een monitoringstool te ontwikkelen die niet alleen inzichtelijk maakt wat we doen maar ook wat het effect is. Hoe verschuift de vraag naar energie en wat betekent dit op het vlak van CO2-reductie?

Financiële middelen

Voor alle ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie stelt de rijksoverheid grote budgetten per gemeente beschikbaar. Deze middelen zetten we optimaal in voor de projecten die we al van plan waren te gaan doen en nog willen doen. De rijks gelden die specifiek voor bepaalde doelen ingezet moeten worden (bijvoorbeeld energiearmoede, isolatieaanpak en inhuur personeel), gaan we daarvoor benutten. Daarnaast zal naar verwachting ook het Programma Waddeneilanden vanaf 2024 in uitvoering zijn. Hier is ook budget aanwezig vanuit de themalijn duurzame energie.

Hieronder een overzicht van de reeds toegekende bedragen.

Onderdeel	Totaal	Toelichting
SPUK-middelen energie	€ 751.234	Periode 2023 t/m 2025
Gemeentelijk budget Quick Wins	€ 50.000	€25k in 2023 €25k in 2024
Regio Deal Duurzame Energie	€ 4.860.000	4 jaar/ 5 eilanden 2023 t/m 2027

Daarnaast zijn er allerlei subsidies waar we aanspraak op kunnen maken zoals Waddenfonds, EU- programma's, provinciale subsidies, RES-subsidies, landelijke subsidies en SDE. Het verschil met de bedragen in de tabel is dat deze nog niet toegekend zijn. Er is ook geld beschikbaar voor inhuur van menskracht. Met een krappe arbeidsmarkt en een grote vraag naar specialisten op het gebied van de energietransitie is het een uitdaging om de juiste mensen binnen te halen.

Tot slot

Zonder ambitie en gerichte focus geen succes. De snelheid waarmee we op Ameland vorm geven aan de energietransitie wordt bepaald door de wil om te veranderen, de inzet en samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en op het eiland. Dat vraagt om communicatie, voorlichting, participatie. Mensenwerk dus. Met een open vizier en oplossingen gaan we de uitdaging aan. Zo gaan we samen naar een nóg leefbaarder Ameland.

Ambities in context

ENERGIETRANSITIE

Onze energievoorziening verandert de komende decennia ingrijpend. Nog maar zo'n 50 jaar geleden gingen we in Nederland massaal over van kolen op aardgas. Nu staan we aan de vooravond van een minstens zo ingrijpende verandering. We moeten van aardgas overgaan naar fossielvrije energiebronnen. Ameland zet al langere tijd in op energiebesparing, het lokaal duurzaam opwekken van energie, elektrisch rijden, de overstap van aardgas naar andere duurzame warmtebronnen. Ook de aan- en afvoer van energie naar en van het eiland voor de langere termijn heeft de aandacht.

Landelijke doelstellingen

In 2050 is er 95% minder broeikasgasemissie (waaronder CO₂) dan in 1990. 100% van de energie wordt duurzaam opgewekt. Alle gebouwen (woningen, bedrijfspanden, hotels, restaurants, winkels, campings, scholen; enzovoort) zijn aardgasvrij en waar mogelijk energieleverend. Er rijden alleen nog maar zero emissie auto's op duurzame energie (elektrisch, groengas en waterstof). Om dit te bereiken verminderen we als land de broeikasgasemissie in 2030 met 55%. 70% van alle elektriciteit en minimaal 27% van alle energie (elektriciteit, gas en warmte) wordt duurzaam opgewekt. We verwarmen met zonneboilers of warmtepompen. Nieuwbouw woningen sluiten we niet meer aan op het gasnet. Er worden alleen nog zero-emissie voertuigen verkocht, het wagenpark van de gemeente is emissievrij. Kantoren moeten vanuit de Wet milieubeheer verplicht energiebesparende maatregelen nemen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar. Alle kantoren hebben in 2023 energielabel C (of beter) en in 2030 energielabel A.

In 2025 wordt 30% minder CO₂ uitgestoten vanuit mobiliteit (in vergelijking met 2015). Bedrijven of instellingen die per jaar 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas verbruiken zijn verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder.

Bestaande doelstellingen Ameland

In 2021 heeft Ameland de WarmteTransitievisie opgesteld waar een belangrijke basis is gelegd voor een aardgasvrij Ameland. Daarnaast is vanuit de Samenwerking Waddeneilanden een aantal speerpunten vastgelegd. Dit resulteert in de volgende doelstellingen (die in lijn zijn met de landelijke afspraken):

Waddenbrede samenwerking

Vanuit de Wadden samenwerking wordt tot aan 2026 middels de Regio Deal gewerkt aan de volgende drie speerpunten op het gebied van duurzame energie:

- 1) Energiesysteem robuuster en innovatiever maken: Om de eilanden minder kwetsbaar en onafhankelijk te maken van bronnen buiten de eilanden wordt ingezet op een volledig geïntegreerd energiesysteem.
- 2) Eilander gebouwen sneller verduurzamen: Er wordt gezocht naar manieren om monumentale panden, maatschappelijke gebouwen en recreatiewoningen te verduurzamen. Voor alle drie de categorieën zijn de oplossingen bijna pand specifiek.

- 3) Eilander eigenaarschap en ondernemerschap in de energietransitie. Het toegankelijk maken van kennis en kunde om te verduurzamen en het in gang zetten van samenwerkingen of participatietrajecten.

Inwoners, ondernemers, overheid en onderwijs werken samen aan de energietransitie en leggen zo een basis voor een houdbare energievoorziening en een bredere en duurzame economie voor toekomstige generaties. Per eiland komt er een grondige energieverkenning, worden er innovatieve oplossingen geformuleerd en wordt er gewerkt aan concrete projecten, zoals aquathermie-projecten, duurzame ondernemerskringen (i.c.m. circulaire economie) en verduurzaming van recreatiewoningen, maatschappelijk vastgoed en woningen in het beschermd dorpsgezicht. Samen met eilander energiecoöperaties wordt gekeken naar de mogelijkheden om het eigenaar- en ondernemerschap in de energietransitie te vergroten en helpen ze elkaar met participatieprocessen en uitwisselen van best practices.

(Inter)nationale afspraken

Klimaatakkoord van Parijs (Verenigde Naties)

Eind 2015 is het VN-Klimaatakkoord van Parijs vastgesteld. Daarmee hebben de Europese Unie (EU) en Nederland zich gecommitteerd aan het beperken van de mondiale temperatuurstijging. In 2023 is het doel bijgesteld; afgesproken is dat de EU in 2030 minimaal 55% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Eind 2015 hebben de Verenigde Naties een nieuwe wereldwijde agenda aangenomen. Zeventien Sustainable Development Goals (SDG's) staan centraal. Deze SDG's hebben aandacht voor bijvoorbeeld armoede, mensenrechten, economische groei, vrede en veiligheid en klimaat. Het Rijk vertaalt de SDG's naar nationaal beleid.

Nationaal Klimaatakkoord

Het Rijk heeft de Europese doelstellingen vertaald naar een nationaal Klimaatakkoord (2019). In het akkoord staan meer dan 600 maatregelen om de uitstoot van broeikassen tegen te gaan. De inzet is opgedeeld in vijf klimaattafels. Voor Ameland zijn de tafels 'Gebouwde Omgeving, Mobiliteit, en Duurzame opwek' relevant.

Regionale Energie Strategie

De Regionale Energiestrategie (RES) is een afspraak uit het Klimaatakkoord. De RES beschrijft hoe we tot het jaar 2030 de opgaven van 'duurzame elektriciteit opwek' en 'aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving' uitwerken. Gezien de bijzondere status die de Waddeneilanden hebben zijn de eilanden als experimenteergebied voor nieuwe opwekmethoden benoemd. Dat is in het energieprogramma van de Provincie Fryslân benoemd en daarnaast is afgesproken tussen Liander, De Waddeneilanden en de Provincie Fryslân om samen op te trekken in de energietransitie.

Transitievisie Warmte

Iedere gemeente heeft in 2021 een Transitievisie Warmte gemaakt. Hierin legt de gemeente vast wanneer welk dorp of wijk een alternatief voor aardgas krijgt. Elke gemeente moet om de vijf jaar een Transitievisie Warmte opstellen. Als daar een wijkuitvoeringsplan ((WUP), lees concreet als aangegeven is wanneer een wijk, dorp van het aardgas gaat)) aan gekoppeld is, dan moet dat door de raad vastgesteld worden en moet je dat als gemeente binnen 10 jaar realiseren.